

แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอลาดบัวหลวง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
GUIDELINES FOR PROMOTING CREATIVE LEADERSHIP OF SCHOOL
ADMINISTRATOR IN LAD BUA LUANG DISTRICT UNDER
PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

Received : 29 October 2025

Revised : 17 November 2025

Accepted : 19 November 2025

เสาวณีย์ ทรงไทย¹

Saowanee Songthai

สายสุดา เตียเจริญ²

Saisuda Tiacharoen

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอลาดบัวหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 2) แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอลาดบัวหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนในอำเภอลาดบัวหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 24 โรงเรียน โดยให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 2 คน ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา หรือรองผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน 2) ครู จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 48 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน 2) ครู จำนวน 1 คน ประกอบด้วย รวมผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสิ้นจำนวน 4 คน ด้วยวิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิทยฐานะตั้งแต่ชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 3 คน และครู จำนวน 1 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็น และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอลาดบัวหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยเรียง

¹ นักศึกษาปริญญาโทศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Master's Degree student in Educational Administration, Faculty of Education Silpakorn University, Thailand

² อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Advisor, Assistant Professor Dr., Department of Educational Administration, Faculty of Education Silpakorn University, Thailand

Corresponding Author E-mail Address: ninksaowanee@gmail.com

ค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการแก้ปัญหา ด้านแรงจูงใจ ด้านความยืดหยุ่น ด้านวิสัยทัศน์ และด้านจินตนาการ ตามลำดับ

2. แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอลาดบัวหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า 1) ด้านวิสัยทัศน์ ควรใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ สถิติ และแนวโน้มทางการศึกษา มาวิเคราะห์โอกาสและความท้าทายที่จะเกิดขึ้น ควรเปิดโอกาสให้ครู บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชนได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับอนาคตของสถานศึกษา 2) ด้านจินตนาการ ควรมุ่งเน้นการขยายและเสริมสร้างเครือข่ายทางการศึกษา ควรเสริมสร้างสมรรถนะด้านการคิดริเริ่มและการสร้างนวัตกรรม 3) ด้านความยืดหยุ่น ควรมอบหมายงานที่สอดคล้องกับความสามารถของบุคลากร ควรส่งเสริมและเข้าร่วมกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน (PLC) 4) ด้านแรงจูงใจ ควรสร้างแรงบันดาลใจในการทำงานให้แก่บุคลากร ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก่บุคลากร จัดการอบรมหรือกิจกรรมเสริมความรู้ด้านนวัตกรรม เสริมสร้างบทบาทผู้นำต้นแบบ 5) ด้านการแก้ปัญหา ควรสร้างระบบการเรียนรู้จากกรณีศึกษา (Case Study Learning) ให้คำปรึกษาแนวทางการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this independent study were to determine 1) assess the creative leadership of school administrators in Lad Bua Luang District under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 2, and 2) explore the guidelines for promoting creative leadership of school administrators in the same area. The study sample includes 24 schools in Lad Bua Luang District, with two respondents from each school 1) 1 the school administrator or deputy school administrator, and 2) 1 teacher, totaling 48 respondents were selected using simple random sampling. The informants in the interviews were 1) 3 school administrators 2) 1 teacher were selected using purposive sampling, consisting of three school administrators holding at least a senior professional level and one teacher. Research instruments included a opinionnaire and a structured interview. Statistical analysis involved frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and content analysis

The research found that

1. Creative leadership of school administrators in Lad Bua Luang Of school administrator in Lad Bua Luang District under Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 2 in overall and individual aspects were at a high level ranking by arithmetic mean from highest to lowest, there were problem-solving, motivation, flexibility, vision, and imagination.

2. Guidelines for Promoting creative leadership of school administrator found that
1) Vision: This includes using empirical data, statistics, and educational trends to analyze opportunities and challenges. Teachers, staff, parents, and the community should be given opportunities to participate in exchanging ideas about the future of the institution.
2) Imagination: This includes focusing on expanding and strengthening educational networks. Initiative and innovation capabilities should be fostered. 3) Flexibility: Tasks should be assigned in line with personnel's capabilities. Participation in the collaborative learning and development (PLC) process should be encouraged. 4) Motivation: Inspiring staff to work. Participation in decision-making should be encouraged. Training or activities to enhance knowledge of innovation and creative thinking should be organized. Roles of role models should be fostered. 5) Problem-solving: This includes establishing a case study learning system. Participation in problem-solving and consultation should be utilized. A creative problem-solving approach should be utilized.

Keywords: Creative Leadership, Administrators

บทนำ

ประเทศไทยได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2580) เพื่อใช้เป็นกรอบการพัฒนาประเทศ มุ่งเน้นให้หน่วยงานภาครัฐมีขนาดเหมาะสม มีสมรรถนะสูง และบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายสำคัญ 5 ด้าน ได้แก่ การเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ การจัดการศึกษาอย่างเสมอภาค การพัฒนาระบบการศึกษาที่ส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และการปรับตัวของระบบการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก เป้าหมายเหล่านี้สะท้อนถึงความมุ่งมั่นของประเทศไทยในการพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีคุณภาพ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ โดยเน้นการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม เทคโนโลยี และการวิจัย เพื่อสร้างโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่ไร้ขอบเขต และสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่นำไปสู่การเพิ่มพูนปัญญาอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรสู่

ความสำเร็จ ทั้งด้านคุณภาพผู้เรียน การบริหารจัดการภายใน และความสัมพันธ์กับชุมชน โดยผู้บริหารต้องไม่เพียงมีทักษะด้านการจัดการเท่านั้น แต่ยังต้องเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ จริยธรรม (Fullan, 2020) และความเป็นแบบอย่างที่ดี ภาวะผู้นำในยุคปัจจุบันจึงต้องผสมผสานทั้งศาสตร์และศิลป์ คือ มีความสามารถในการวางแผน วิเคราะห์ ปรับตัว และใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 “ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์” จึงเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถคิดริเริ่ม จูงใจบุคลากร ประสานความร่วมมือ และสร้างบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกัน ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะสามารถสร้างนวัตกรรม แนวคิดใหม่ ๆ และแรงบันดาลใจให้ครูและบุคลากรพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง พร้อมขับเคลื่อนสถานศึกษาให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้อย่างมีคุณภาพ

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านโอกาสและอุปสรรค โดยวิเคราะห์แบบ C-PEST วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านจุดแข็งและจุดอ่อน โดยวิเคราะห์แบบ 7S และการวิเคราะห์สภาพองค์กรทางการศึกษา (SWOT Analysis) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 กล่าวถึงจุดอ่อน (Weakness) ได้แก่ 1) การปรับโครงสร้างของหน่วยงาน ทำให้บุคลากรบางตำแหน่งปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกับความสามารถเฉพาะของบุคคล ทำให้ไม่สามารถตอบสนองผลลัพธ์ที่ตั้งไว้ 2) โรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนนักเรียน บุคลากรน้อย งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการ 3) ครูมีภาระงานอื่นนอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอน ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติการสอนได้อย่างเต็มที่ 4) การสรรหาบุคลากรทดแทน มีความล่าช้าต่อความต้องการจำเป็น 5) ครูบางคนไม่สามารถจัดกระบวนการเรียนการสอน การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด 6) กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูยังไม่ส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 อย่างเต็มที่ 7) การส่งงานที่ไม่ชัดเจน และการติดตามงานที่ล่าช้า ของหน่วยงานอื่นและหน่วยงานต้นสังกัด ทำให้เพิ่มภาระงานให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2, 2566) ซึ่งจากสภาพปัญหาที่ปรากฏในการวิเคราะห์สภาพองค์กรทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่าจุดอ่อนหลายประการมิได้สะท้อนเพียงข้อจำกัดของหน่วยงานต้นสังกัดเพียงเท่านั้น หากแต่ยังสะท้อนถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาในหลายมิติ ได้แก่ การปรับโครงสร้างองค์กรที่ทำให้บุคลากรบางตำแหน่งไม่สอดคล้องกับความสามารถเฉพาะด้าน สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารยังขาดวิสัยทัศน์ในการมองภาพรวมและการวางแผนเชิงกลยุทธ์อย่างรอบด้าน เพราะวิสัยทัศน์เป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาองค์กร วางโครงสร้างงานที่สอดคล้องกับศักยภาพของบุคลากร และจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม การขาดวิสัยทัศน์ทำให้เกิดความไม่ลงตัวของตำแหน่งงานกับความสามารถของบุคลากร ส่งผลให้บุคลากรไม่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ รวมถึงปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งมีนักเรียนและบุคลากรน้อย งบประมาณไม่เพียงพอ และการสรรหาครูทดแทนที่ล่าช้า สะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดในด้านสมรรถนะของผู้บริหารในการบริหารจัดการทรัพยากรและงบประมาณ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความสามารถใน

การแสวงหาทรัพยากรจากเครือข่ายอื่น ๆ เพื่อมาช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งผู้บริหารยังขาดทักษะในการแก้ปัญหาไม่สามารถประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยี และนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาบุคลากรไม่เพียงพอต่อความต้องการของสถานศึกษา และครูที่ต้องรับภาระงานอื่นนอกเหนือจากการสอน แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษายังขาดความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการวางแผนลดภาระงานที่ไม่จำเป็นของครู และไม่สามารถพัฒนาระบบการอบรมหรือส่งเสริมศักยภาพครูได้อย่างทั่วถึง ปัญหาเหล่านี้สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ผู้บริหารสถานศึกษายังมีข้อจำกัดในการบริหารจัดการในหลายด้าน จึงควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นความสามารถในการชี้นำ ชักจูง และโน้มน้าวให้บุคลากรร่วมกันขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน ซึ่งจากปัญหาข้างต้น จำเป็นที่ผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำที่ไม่ได้ยึดติดกับรูปแบบเดิม แต่สามารถคิดริเริ่ม ปรับตัว และจัดการกับข้อจำกัดต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งก็คือ “ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์” (Creative Leadership) ภาวะผู้นำลักษณะนี้ช่วยให้ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการวิเคราะห์ปัญหาและออกแบบแนวทางการแก้ไขที่ยืดหยุ่นและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะสามารถปรับโครงสร้างการทำงานให้สอดคล้องกับความถนัดของบุคลากร แสวงหาทรัพยากรจากเครือข่ายภายนอกเพื่อชดเชยข้อจำกัดด้านงบประมาณ รวมทั้งสร้างแรงบันดาลใจและพัฒนาศักยภาพครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัยและเน้นทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

จากประเด็นความสำคัญและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนอำเภอลาดบัวหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เพื่อจะได้นำผลงานวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้อำนวยการในการพัฒนาองค์กรให้มีคุณภาพ รวมทั้งข้อมูลจากงานวิจัยนี้ยังเป็นประโยชน์แก่งานอื่น ๆ อีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทราบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอลาดบัวหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
2. เพื่อทราบแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอลาดบัวหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนในอำเภอลาดบัวหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 25 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างด้วยการเปิดตารางประมาณการขนาดตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 24 โรงเรียน และใช้เทคนิคการเลือกตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในแต่ละโรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หรือรองผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน และครู จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 48 คน โดยใช้ผู้ให้ข้อมูลเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of analysis)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรในครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรพื้นฐานและตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงานในปัจจุบัน และประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน
2. ตัวแปรที่ศึกษา เป็นตัวแปรเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอลาดบัวหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ตามแนวคิดของ ปุชชีโอ แมนซ์ และเมอร์ด็อก (Puccio, Mance, & Murdock, 2011) ซึ่งกำหนดไว้ 5 ด้าน ดังนี้
1) ด้านวิสัยทัศน์ 2) ด้านจินตนาการ 3) ด้านความยืดหยุ่น 4) ด้านแรงจูงใจ 5) ด้านการแก้ปัญหา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) รายละเอียดเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงานในปัจจุบัน และประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน มีลักษณะเป็นตัวเลือกกำหนดคำตอบไว้ให้ (forced choices)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอลาดบัวหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert, 1961)

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 2 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 5 ด้าน ได้แก่
1) ด้านวิสัยทัศน์ 2) ด้านจินตนาการ 3) ด้านความยืดหยุ่น 4) ด้านแรงจูงใจ 5) ด้านการแก้ปัญหา ซึ่งใช้ในการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิทยฐานะตั้งแต่ชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 3 คน และครู จำนวน 1 คน

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

1. แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสร้างเครื่องมือ โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถาม โดยการนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ข้อคำถามที่ใช้ได้มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67–1.00 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) จำนวน 15 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล สถานศึกษาละ 2 คน ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน 2) ครู จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 30 คน นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาคำนวณหาความเชื่อมั่น (reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1974) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α – coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้ง 30 ฉบับ เท่ากับ 0.980

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้วิจัยได้ดำเนินสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอลาดบัวหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยผู้วิจัยได้พิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่มีค่ามัธยเลขคณิตในแต่ละด้านที่มีค่าน้อยมาเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างให้อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระตรวจสอบและแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และนำไปสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิทยฐานะตั้งแต่ชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 3 คน และครู จำนวน 1 คน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับ การศึกษา ตำแหน่งงานในปัจจุบัน และประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน ใช้ความถี่ (Frequency: f) และร้อยละ (Percentage: %)

2. การวิเคราะห์ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอลาดบัวหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ใช้ค่ามัธยเลขคณิต (arithmetic mean: $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.) นำค่ามัธยเลขคณิตของคะแนนที่ได้มาเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1970)

3. วิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอลาดบัวหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จากการสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอลาดบัวหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ตารางที่ 1 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอลาดบัวหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยภาพรวม

(n = 48)

ข้อ	ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1	ด้านวิสัยทัศน์	3.92	0.61	มาก
2	ด้านจินตนาการ	3.91	0.60	มาก
3	ด้านความยืดหยุ่น	3.93	0.58	มาก
4	ด้านแรงจูงใจ	3.99	0.55	มาก
5	ด้านการแก้ปัญหา	3.99	0.51	มาก
รวม		3.95	0.51	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอลาดบัวหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.95$, $SD=0.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการแก้ปัญหา ($\bar{X}=3.99$, $SD=0.51$) และด้านแรงจูงใจ ($\bar{X}=3.99$, $SD=0.55$) รองลงมา คือ ด้านความยืดหยุ่น ($\bar{X}=3.93$, $SD=0.58$) ด้านวิสัยทัศน์ ($\bar{X}=3.92$, $SD=0.61$) และด้านจินตนาการ ($\bar{X}=3.91$, $SD=0.60$) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง 0.51 – 0.61 มีการกระจายของข้อมูลน้อย หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอลาดบัวหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอลาดบัวหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เป็นพหุแนวทาง โดยกำหนดให้ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดในแต่ละด้าน มาเป็นประเด็นเพื่อหาแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 ด้าน 15 แนวทาง ดังต่อไปนี้

1. ด้านวิสัยทัศน์ แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านวิสัยทัศน์ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ 1) ผู้บริหารควรใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ สถิติ และแนวโน้มทางการศึกษา มาวิเคราะห์เพื่อมองเห็นโอกาสและความท้าทายที่จะเกิดขึ้น 2) ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครู บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชนได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับอนาคตของสถานศึกษา 3) ผู้บริหาร

ควรมีทักษะด้านการบริหารจัดการในการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาให้มีความชัดเจน กว้างไกล และสร้างสรรค์

2. ด้านจินตนาการ แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านจินตนาการ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ 1) ผู้บริหารควรมุ่งเน้นการขยายและเสริมสร้างเครือข่ายทางการศึกษา 2) ผู้บริหารควรเสริมสร้างสมรรถนะด้านการคิดริเริ่มและการสร้างนวัตกรรมด้วยการเฝ้าหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย ควบคู่กับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุน

3. ด้านความยืดหยุ่น แนวทางส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความยืดหยุ่น มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ 1) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญต่อการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถานศึกษาที่มีความเป็นเลิศ 2) ผู้บริหารควรมอบหมายงานที่สอดคล้องกับความสามารถของบุคลากร ส่งเสริมบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อความร่วมมือ 3) ผู้บริหารควรส่งเสริมและเข้าร่วมกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน (Professional Learning Community: PLC) กับบุคลากรในสถานศึกษา

4. ด้านแรงจูงใจ แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านแรงจูงใจ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ 1) ผู้บริหารควรสร้างแรงบันดาลใจในการทำให้แก่บุคลากร จัดให้มีระบบรางวัลและสิ่งตอบแทนที่เหมาะสมและหลากหลาย 2) ผู้บริหารควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางหรือวางแผนพัฒนาสถานศึกษา 3) ผู้บริหารควรส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพบุคลากร จัดการอบรมหรือกิจกรรมเสริมความรู้ด้านนวัตกรรม การคิดเชิงสร้างสรรค์ และการใช้เทคโนโลยี 4) ผู้บริหารควรเสริมสร้างบทบาทผู้นำต้นแบบ แสดงออกถึงพฤติกรรมการคิดเชิงสร้างสรรค์และความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงให้เห็นอย่างต่อเนื่อง

5. ด้านการแก้ไขปัญหา แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการแก้ไขปัญหา มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ 1) ผู้บริหารควรสร้างระบบการเรียนรู้จากกรณีศึกษา 2) ผู้บริหารควรมีบทบาทในการร่วมแก้ปัญหาและให้คำปรึกษา โดยร่วมระดมความคิดเพื่อวิเคราะห์ปัญหา และหาแนวทางการแก้ไขปัญหา 3) ผู้บริหารควรมีแนวทางการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยเริ่มจากการทำความเข้าใจปัญหาอย่างรอบด้าน ศึกษาข้อมูลและบริบทที่เกี่ยวข้อง

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอลาดบัวหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก เรียงค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการแก้ปัญหา ด้านแรงจูงใจ ด้านความยืดหยุ่น ด้านวิสัยทัศน์ และด้านจินตนาการ ตามลำดับ

2. แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอลาดบัวหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ประกอบด้วยหลายแนวทางได้แก่ 1) ด้านวิสัยทัศน์ ประกอบด้วย ควรใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ สถิติ และแนวโน้มทางการศึกษา มาวิเคราะห์โอกาสและความท้าทายที่จะเกิดขึ้น ควรเปิดโอกาสให้ครู บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชนได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับอนาคตของสถานศึกษา ควรมีทักษะด้านการบริหารจัดการในการกำหนดวิสัยทัศน์ 2) ด้านจินตนาการ ประกอบด้วย ควรมุ่งเน้นการขยายและเสริมสร้างเครือข่ายทางการศึกษา ควรเสริมสร้างสมรรถนะด้านการคิดริเริ่มและการสร้างนวัตกรรม 3) ด้านความยืดหยุ่น ประกอบด้วย ควรให้ความสำคัญต่อการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถานศึกษาที่มีความเป็นเลิศ ควรมอบหมายงานที่สอดคล้องกับความสามารถของบุคลากร ส่งเสริมบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อความร่วมมือ ควรส่งเสริมและเข้าร่วมกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน (PLC) 4) ด้านแรงจูงใจ ประกอบด้วย ควรสร้างแรงบันดาลใจในการทำงานให้แก่บุคลากร ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก่บุคลากร ควรส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร จัดการอบรมหรือกิจกรรมเสริมความรู้ด้านนวัตกรรม การคิดเชิงสร้างสรรค์ ควรเสริมสร้างบทบาทผู้นำต้นแบบ 5) ด้านการแก้ปัญหา ประกอบด้วย ควรสร้างระบบการเรียนรู้จากกรณีศึกษา ควรมีบทบาทในการร่วมแก้ปัญหาและให้คำปรึกษา ควรมีแนวทางการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอลาดบัวหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอลาดบัวหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากผู้บริหารมีการปรับตัวและพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง สามารถกำหนดทิศทางที่ชัดเจน พร้อมทั้งสร้างภาพอนาคตที่มีความหมายร่วมกันของสถานศึกษา และคาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ผู้บริหารยังส่งเสริมการทำงานแบบมีส่วนร่วม โดยอาศัยทั้งความรู้ความสามารถของตนเองและของบุคลากรในโรงเรียนในการแก้ปัญหา ตลอดจนพัฒนาแนวทางแก้ไขปัญหาย่างสร้างสรรค์โดยใช้ทั้งเหตุผล จินตนาการ และความร่วมมือของครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญภา ศรีภูธร (2562) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ พิมพ์ธนพร นันถิวงศ์ (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ในภาพรวมของภาวะผู้นำเชิง

สร้างสรรค์ 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ เจษฎา ขาวน่าน (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอลาดบัวหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 รายด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อย พบว่า

1.1 ด้านการแก้ปัญหา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากอยู่ในลำดับแรก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารมีความสามารถในการเผชิญกับปัญหาและสถานการณ์ที่ซับซ้อนอย่างสร้างสรรค์ โดยใช้วิธีการคิดอย่างเป็นระบบ โดยมีการวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบ ตลอดจนแสวงหาแนวทางใหม่ ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ธนพร นันท์วิงค์ (2563) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ด้านการแก้ปัญหาอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจษฎา ขาวน่าน (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ด้านการแก้ปัญหา อยู่ในระดับมาก

1.2. ด้านแรงจูงใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเป็นลำดับที่ 2 เนื่องจากผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ มองเห็นเป้าหมายของสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ มีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง รวมทั้งพยายามสร้างบรรยากาศในการทำงานที่เอื้อต่อการพัฒนาและความก้าวหน้า สร้างแรงบันดาลใจให้ครูบุคลากร ร่วมมือกันขับเคลื่อนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ธนพร นันท์วิงค์ (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ด้านแรงจูงใจ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจษฎา ขาวน่าน (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ด้านแรงจูงใจ อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านความยืดหยุ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเป็นลำดับที่ 3 เนื่องจากผู้บริหารมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ไม่ยึดติดกับวิธีการแบบเดิม สามารถปรับแผนงานและวิธีการบริหารตามเงื่อนไขหรือบริบทของโรงเรียน รวมทั้งเปิดกว้างในการยอมรับ

ความคิดเห็นที่แตกต่างจากครูและบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญญา ศรีภูธร (2562) ได้ทำวิจัย เรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ด้านความยืดหยุ่น อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านวิสัยทัศน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเป็นลำดับที่ 4 เนื่องจากผู้บริหารมีความสามารถในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน มองการณ์ไกลต่อการเปลี่ยนแปลงของ สังคมและการศึกษา อีกทั้งยังสามารถถ่ายทอดวิสัยทัศน์ให้ครูและบุคลากรเข้าใจและยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สนธยา สมลิกุล (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะ ผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 พบว่า ด้านวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านจินตนาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย เนื่องจากผู้บริหารมีความสามารถในการใช้ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการในการริเริ่มแนวคิดใหม่ ๆ ทำ มองเห็นโอกาสจาก สถานการณ์หรือปัญหาที่เผชิญอยู่ และนำโอกาสเหล่านั้นมาต่อยอดเป็นแนวทางใหม่ที่เหมาะสมกับบริบทของ โรงเรียน สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ธณ พร นันทวิงค์ (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ด้านจินตนาการ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑาธิปต์ ทัพไทย (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลสามเสน (สลากกินแบ่งรัฐบาลอุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ด้านจินตนาการ อยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอลาดบัวหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอลาดบัวหลวง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เป็นพหุแนวทาง ประกอบด้วย 5 ด้าน 15 แนวทาง สรุปได้ว่า ผู้บริหารควรวิเคราะห์โอกาสและความท้าทาย เพื่อกำหนดทิศทางและวิสัยทัศน์ของ สถานศึกษาด้วยกระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์และมุมมองที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น และร่วมบริหารจัดการ ส่งเสริมการสร้างจินตนาการ การคิดริเริ่ม และการสร้าง นวัตกรรมผ่านเครือข่ายความร่วมมือภายในและภายนอกสถานศึกษา ผู้บริหารต้องมีความยืดหยุ่นในการนำ องค์ความรู้มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน สร้างแรงจูงใจให้ครูและบุคลากรร่วมกันพัฒนาและ แก้ปัญหาของสถานศึกษา ผู้บริหารควรเป็นต้นแบบในการคิดเชิงสร้างสรรค์และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เจษฎา ขาวน่าน (2565) ได้ศึกษา แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของ

ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 และแนวทางสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐานะมาศ หาดยาว และ สธิพร เซาว์นชัย (2564) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำเทคโนโลยีและมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พร้อมพัฒนาตนเองผ่านการศึกษา อบรม และศึกษาดูงานจากสถานศึกษาที่มีผลงานเป็นเลิศ เพื่อนำแนวทางที่ได้มาปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษาอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ควรสนับสนุนให้ครูมีความคิดสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อนำความรู้ไปสร้างนวัตกรรม ตลอดจนสร้างความไว้วางใจด้วยการบริหารแบบมีส่วนร่วมและให้กำลังใจบุคลากร พร้อมทั้งปรับตัวอย่างยืดหยุ่น รับฟังความคิดเห็น และนำประสบการณ์บริหารที่ประสบความสำเร็จมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอลาดบัวหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ด้านจินตนาการ มีค่ามัธยฐานเลขคณิตอยู่ในอันดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะด้านจินตนาการมากขึ้น การส่งเสริมด้านนี้สามารถทำได้โดยการเปิดโอกาสให้ผู้บริหารและครูได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นผ่านเวทีการประชุมเชิงปฏิบัติการ การสร้างบรรยากาศการทำงานที่กระตุ้นให้เกิดความคิดใหม่ ๆ ตลอดจนการสนับสนุนให้ผู้บริหารแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการมองเห็นภาพอนาคตและความสามารถในการเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างสร้างสรรค์ อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอลาดบัวหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ด้านวิสัยทัศน์ มีค่ามัธยฐานเลขคณิตอยู่ในอันดับรองสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรเสริมสร้างพัฒนาด้านวิสัยทัศน์ให้เด่นชัดมากขึ้น ผู้บริหารควรแสดงบทบาทผู้นำที่สามารถถ่ายทอดภาพอนาคตของสถานศึกษาให้บุคลากรเข้าใจตรงกันและเกิดแรงบันดาลใจร่วมกัน อีกทั้งควรมีการปรับมุมมองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกยุคดิจิทัลผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่ายทางวิชาการ การประยุกต์ใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิเคราะห์แนวโน้มรวมถึงการสร้างบรรยากาศการทำงานที่กระตุ้นให้ครูและบุคลากรพร้อมเดินไปในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
3. ควรมีการศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนุมการเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- จุฑาธิปต์ ทัพไทย. (2560). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลสามเสน (สลากกินแบ่งรัฐบาลอุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา]*.
- เจษฎา ขาวน่าน. (2565). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 [การศึกษาค้นคว้าอิสระ, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย]*.
- ฐานะมาศ หาดยาว, และ สติรพร เขาวนชัย. (2564). ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์. *วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 8(7), 268–281.
- พิมพ์ธนพร นันถิวงศ์. (2563). *การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยพะเยา]*.
- เพ็ญภา ศิริภูธร. (2562). *การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี]*.
- สนธยา สมลิคุณ. (2566). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม]*.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. (2566). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ปี พ.ศ. 2566–2570*. พระนครศรีอยุธยา: กลุ่มนโยบายและแผน สพป.อย.2.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- Best, J. W., & Kahn, J. V. (2006). *Research in education* (10th ed.). Boston, MA: Allyn and Bacon.
- Cronbach, L. J. (1974). *Essentials of psychological testing* (3rd ed.). New York: Harper & Row.
- Fullan, M. (2020). *Leading in a culture of change* (2nd ed.). San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Gibbs, G. B., & Thomas, K. (2017). Creative leadership in education: An exploration of school leaders' practices. *Educational Management Administration & Leadership*, 45(3), 456–473.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Likert, R. (1996). *New patterns of management*. New York: McGraw Hill Book Company Inc.
- Puccio, G. J., Murdock, M. C., & Mance, M. (2011). *Creative leadership: Skills that drive change*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Zhang, Q. (2020). Creative leadership for primary school principals to promote teachers' creativity in Guangxi, China. *Journal of Education Studies*, 48(4), 91–112.